

**NEDONOŠENJE ODLUKE O ŠTRAJKU U OBLASTI SAOBRAĆAJA NA PROPISANI NAČIN
I PO PROPISANOM POSTUPKU KAO OSNOV FORMALNE NEUSTAVNOSTI I
ZAKONITOSTI OPŠTEG AKTA**

Zakon o štrajku

član 10 stav 3

Sentenca:

Zaposleni u delatnosti koju obavlja poslodavac u oblasti saobraćaja može da ostvari pravo na štrajk samo ako se ispune i posebni uslovi utvrđeni zakonom, konkretno ako se obezbedi minimum procesa rada koji svojim aktom utvrđuje osnivač, kada je u pitanju javna služba i javno preduzeće, odnosno direktor, kada je u pitanju drugi poslodavac, kao i kada da je pri utvrđivanju minimuma procesa rada osnivač, odnosno direktor uzeo u obzir mišljenje, primedbe i predloge sindikata. S obzirom na to da donosilac osporene Odluke nije pre njenog donošenja, odnosno pri utvrđivanju minimuma procesa rada, zatražio mišljenje, primedbe i predloge sindikata, pa ih tako nije mogao uzeti u obzir, Ustavni sud je ocenio da je osporena Odluka doneta na način i po postupku koji nije u saglasnosti sa odredbom člana 10. stav 3. Zakona o štrajku. Kako je formalna zakonitost opšteg akta preduslov njegove zakonitosti i u materijalnom smislu, to je osporena Odluka, po oceni Ustavnog suda, u celini nesaglasna sa Ustavom i zakonom.

Objasnenje:

"Ustavnom sudu podneta je inicijativa za ocenu ustavnosti i zakonitosti Odluke o minimumu procesa rada za vreme štrajka, broj 1629 od 7. marta 2008. godine, koju je doneo direktor preduzeća ATP "Vojvodina" a.d. iz Novog Sada. U inicijativi se navodi da je osporena Odluka doneta od strane poslodavca jednostrano, određivanjem procenta obaveznosti rada sa ciljem da najvećem broju zaposlenih onemogući pravo na štrajk, kao i da je doneta suprotno odredbi člana 10. stav 3. Zakona o štrajku, jer poslodavac nije uzeo u obzir predloge i mišljenja sindikata.

U odgovoru donosioca osporene Odluke, pored ostalog, navodi se: da je, nakon najave obustave rada od strane Samostalnog sindikata kod poslodavca i odgovarajuće prepiske između direktora poslodavca i sindikata, Štrajkački odbor direktoru dostavio 6. marta 2008. godine Odluku o najavi štrajka zaposlenih za 17. mart 2008. godine; da je direktor u dopisu, koji je 12. marta 2008. godine primilo lice koje se predstavlja kao predsednik Samostalnog sindikata i predsednik Štrajkačkog odbora, ponovio primedbe na odluku o štrajku, te u prilogu dopisa dostavio osporenu Odluku; da je Izvršni odbor Samostalnog sindikata Preduzeća dostavio direktoru 13. marta 2008. godine mišljenja i sugestije na osporenu Odluku, ali da dopis nije bio potpisan, niti overen pečatom sindikata; da je

osporena Odluka objavljena 7. marta 2008. godine na četiri vidna mesta u krugu poslovnog prostora, o čemu postoji i službena beleška na originalnom primerku osporene Odluke; da je tačkom VIII osporene Odluke utvrđeno da Odluka stupa na snagu danom donošenja, jer je direktor poslodavca, prilikom donošenja Odluke, utvrdio da štrajk zaposlenih, pre svih vozača i konduktera, može privrednom društvu, čija je osnovna delatnost prevoz putnika, da nanese nenadoknadivu štetu. Polazeći od navedenog, donosilac osporene Odluke predlaže da Ustavni sud ne prihvati inicijativu.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da je osporenu Odluku o minimumu procesa rada za vreme štrajka, broj 1629 od 7. marta 2008. godine, doneo direktor preduzeća ATP "Vojvodina" a.d. iz Novog Sada, na osnovu člana 10. stav 2. Zakona o štrajku ("Službeni list SRJ," broj 29/96 i "Službeni glasnik RS", broj 101/2005). Osporenim Odlukom, pored ostalog, utvrđeno je da se minimum procesa rada za vreme štrajka određuje po sektorima i službama; utvrđen je obim poslova koji se moraju izvršavati, nazivi radnih mesta i broj izvršilaca koji moraju obavljati svoje poslove u punom ili smanjenom obimu, radno vreme; predviđeno je da ova odluka stupa na snagu danom donošenja. Osporena Odluka objavljena je 7. marta 2008. godine na više mesta u službenim prostorijama poslodavca.

Odredbom člana 195. stav 1. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da svi podzakonski opšti akti Republike Srbije, opšti akti organizacija kojima su poverena javna ovlašćenja, političkih stranaka, sindikata i udruženja građana i kolektivni ugovori moraju biti saglasni zakonu.

Zakonom o štrajku ("Službeni list SRJ," broj 29/96 i "Službeni glasnik RS", broj 101/2005) propisano je: da u delatnostima od javnog interesa ili u delatnosti čiji bi prekid rada zbog prirode posla mogao da ugrozi život i zdravlje ljudi ili da nanese štetu velikih razmera, pravo na štrajk zaposleni može da ostvari ako se ispune i posebni uslovi utvrđeni ovim zakonom, kao i da je delatnost od javnog interesa, u smislu ovog zakona, delatnost koju obavlja poslodavac, pored ostalog, u oblasti saobraćaja (član 9. st. 1. i 2); da zaposleni koji obavljaju delatnosti iz člana 9. ovog zakona mogu početi štrajk ako se obezbedi minimum procesa rada koji obezbeđuje sigurnost ljudi i imovine ili je nezamenljiv uslov života i rada građana ili rada drugog preduzeća, odnosno pravnog ili fizičkog lica koje obavlja privrednu delatnost ili uslugu; da minimum procesa rada, u smislu stava 1. ovog člana, za javne službe i javna preduzeća utvrđuje osnivač, a za drugog poslodavca – direktor, pri čemu se polazi od prirode delatnosti, stepena ugroženosti života i zdravlja ljudi i drugih okolnosti značajnih za ostvarivanje potreba građana, preduzeća i drugih subjekata (godišnja doba, turistička sezona, školska godina i dr.); da je pri utvrđivanju minimuma procesa rada u smislu stava 2. ovog člana, osnivač odnosno direktor obavezan da uzme u obzir mišljenje, primedbe i predloge sindikata (član 10. st. 1, 2. i 3).

Iz navedenih odredaba Zakona o štrajku proizlazi da zaposleni u delatnosti koju obavlja poslodavac u oblasti saobraćaja može da ostvari pravo na štrajk samo ako se ispune i

posebni uslovi utvrđeni zakonom, konkretno ako se obezbedi minimum procesa rada koji svojim aktom utvrđuje osnivač, kada je u pitanju javna služba i javno preduzeće, odnosno direktor, kada je u pitanju drugi poslodavac, kao i da je pri utvrđivanju minimuma procesa rada osnivač, odnosno direktor obavezan da uzme u obzir mišljenje, primedbe i predloge sindikata. U konkretnom slučaju nesporno je da donosilac osporene Odluke ulazi u red poslodavaca koji obavljaju delatnost od javnog interesa, u smislu odredbe člana 9. st. 1. i 2. Zakona o štrajku, kao i da je imao pravo i obavezu da utvrdi minimum procesa rada, saglasno odredbi člana 10. stav 2. tog zakona. Iz odgovora donosioca osporenog akta na navode inicijatora, kao i dokumenata priloženih uz odgovor, Ustavni sud je utvrdio da donosilac osporene Odluke nije pre njenog donošenja, odnosno pri utvrđivanju minimuma procesa rada, zatražio mišljenje, primedbe i predloge sindikata, pa ih tako nije ni mogao uzeti u obzir. S obzirom na navedeno, Ustavni sud je ocenio da je osporena Odluka doneta na način i po postupku koji nije u saglasnosti s odredbom člana 10. stav 3. Zakona o štrajku. Kako je formalna zakonitost opšteg akta preduslov njegove zakonitosti i u materijalnom smislu, to je osporena Odluka, po oceni Ustavnog suda, u celini nesaglasna sa zakonom. Iz tog razloga nije vršena ocena ustavnosti i zakonitosti pojedinih odredaba osporene Odluke.

S obzirom na to da osporena Odluka nije u saglasnosti sa zakonom, a da prema odredbi člana 195. stav 1. Ustava svi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom, Ustavni sud je ocenio da osporena Odluka nije u saglasnosti ni sa Ustavom.

Imajući u vidu da je u toku prethodnog postupka pravno stanje potpuno utvrđeno i da prikupljeni podaci pružaju pouzdan osnov za odlučivanje, Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 53. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu ("Službeni glasnik RS", broj 109/2007), odlučio bez donošenja rešenja o pokretanju postupka.

Polazeći od izloženog i člana 45. tač. 1) i 4) Zakona o Ustavnom sudu ("Službeni glasnik RS", broj 109/2007), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 168. stav 3. Ustava, Odluka navedena u izreci prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Ustavni sud, na osnovu člana 167. stav 1. tač. 1. i 3. Ustava Republike Srbije, na sednici održanoj 25. septembra 2008. godine, doneo je

ODLUKU

Utvrđuje se da Odluka o minimumu procesa rada za vreme štrajka, broj 1629 od 7. marta 2008. godine, koju je doneo direktor preduzeća ATP "Vojvodina" a.d. iz Novog Sada, nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom."

(Odluka Ustavnog suda, IU broj 38/2008 od 25. septembra 2008. godine, objavljena u "Sl. glasniku RS", br. 104/2008 od 11. novembra 2008. godine)